

Nr 9.

Ankom till Riksdagens kansli den 13 februari 1912 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af vissa områden från förra häradshöfdingbostället Löfsta nr 1 i Södermanlands län.

(1:a Afd.)

I en till Riksdagen den 22 december 1911 aflåten, till jordbruksutskottets förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 15, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att, sedan fem till förra häradshöfdingbostället 1 mantal Löfsta nr 1 i Vagnhärad socken af Södermanlands län hörande, å en i statsrådsprotokollet omnämnd karta med litt. B, C, D, E och F betecknade områden blifvit i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett i samma protokoll omförmäldt förslag genom ägostyckning från egendomen afskilda, berörda områden må hvart för sig upplåtas, de med litt. B och C betecknade genom försäljning å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1913 samt de med litt. D, E och F betecknade enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anfört följande.

»Vid en den 7 september 1910 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1913 af förra häradshöfdingbostället 1 mantal Löfsta nr 1 i Vagnhärads socken af Södermanlands län, hvilken egendom lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning från egendomen af vissa områden.

Med anledning häraf har domänstyrelsen underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts pröfning och därvid öfverlämnat instrumentet öfver berörda förrättning samt öfriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren Gustaf Indebetou år 1910 öfver egendomen upprättad karta med tillhörande beskrifning äfvensom ett styckningsförslag.

Af handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen vid sjön Sillen, 1.3 nymil från Gnesta och Mölnbo järnvägsstationer och 1.7 nymil från Trosa, innehåller enligt ägobeskrifningen en sammanlagd areal af 301 hektar 34.6 ar.

Å egendomen finnas fem med kronan tillhöriga byggnader försedda torp, benämnda Högberga, Ängstugan, Gärdesbacken, Kullen och Sandbrink, af hvilka de två förstnämnda brukas under hufvudgården, då torpare därå ej kunnat anskaffas.

Kronans hus å torpen bestå af stugubyggning och erforderliga uthusbyggnader. Följande öfverloppshus, ej tillhörande kronan, finnas å torpen, nämligen å Sandbrink ett lider, å Ängstugan ett lider och en källaröfverbyggnad samt å Gärdesbacken ett »vagnsläger». Då torpen ej längre syntes kunna lämna dagsverksskatt och vore belägna för långt bort från hufvudgården för att med fördel kunna brukas därifrån samt då härtill komme, att torpen snart behöfde ombyggas, hvilket ställde sig för kronan väl dyrt, hafva uppskattningsmännen föreslagit torpens försäljning och därvid tillika framhållit, att en sådan komme att underlättas genom de nu befintliga byggnaderna, som för tillfället vore fullt användbara.

För försäljning hafva torpen ansetts böra få följande områden, upptagna i ofvanberörda enligt uppskattningsmännens anvisningar uppgjorda styckningsförslag, nämligen:

Högberga, betecknad med litt. B, ägofigurerna nr 126—134, 136—139 samt delar af ägofigurerna nr 135 och 160 med en areal af 17 hektar 64.8 ar, däraf 8 hektar 27.4 ar tomt och åker, 12.5 ar äng, 9 hektar 24.7 ar hag- och skogsmark och 0.2 ar impediment,

Ängstugan, betecknad med litt. C, ägofigurerna nr 140—159 samt delar af ägofigurerna nr 135 och 160 med en areal af 21 hektar

21.1 ar, däraf 7 hektar 45.6 ar tomt och åker, 13 hektar 70.6 ar betes- och skogsmark och 4.9 ar impediment,

Gärdesbacken, betecknad med litt. D, ägofigurerna nr 110—112, 161, 166—186, 188—202, 205—218 samt delar af ägofigurerna nr 97, 160, 162, 163, 165, 187, 203 och 204 med en areal af 23 hektar 40 ar, däraf 5 hektar 72.9 ar åker, 6 ar äng, 17 hektar 60.6 ar betes- och skogsmark och 0.5 ar impediment,

Kullen, betecknad med litt. E, ägofigurerna nr 117, 219—234, 236 och 237 samt delar af ägofigurerna nr 97, 116, 118, 162 och 235 med en areal af 16 hektar 4.3 ar, däraf 5 hektar 75.5 ar tomt och åker, 10 hektar 28.5 ar betes- och skogsmark samt 0.3 ar impediment, samt

Sandbrink, betecknad med litt. F, ägofigurerna nr 238—290 samt delar af nr 118 och 119 med en areal af 15 hektar 74.6 ar, däraf 4 hektar 61.7 ar åker, 10.6 ar äng, 11 hektar 1.9 ar betes- och skogsmark och 0.4 ar impediment.

Dessutom hafva för hufvudgårdens och torpens gemensamma behof uttagits vissa områden till nödiga vägar med en sammanlagd areal af 2 hektar 44.2 ar.

De till försäljning föreslagna torpen hafva af uppskattningsmännen åsatts följande saluvärden, nämligen: Högberga 7,320 kronor, däraf 2,800 kronor för växande skog, Ängstugan 8,100 kronor, däraf 4,200 kronor för växande skog, Gärdesbacken 6,600 kronor, däraf 3,600 kronor för växande skog, Kullen 5,100 kronor, däraf 2,400 kronor för växande skog, samt Sandbrink 4,200 kronor, däraf 1,700 kronor för växande skog. Torpen hafva ansetts betinga i arrende respektive 160, 150, 120, 120 och 100 kronor.

Beträffande sättet för torpens upplåtande hafva uppskattningsmännen föreslagit, att då torpen Högberga och Ängstugan, hvilka, på sätt ofvan meddelats, för närvarande brukades under hufvudgården, sträckte sig ned till stranden af den natursköna sjön Sillen och följaktligen skulle röna större efterfrågan, dessa båda torp borde utbjudas å offentlig auktion enligt de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor. De öfriga torpen syntes däremot böra upplåtas enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

På därom gifven anledning har landtmästeristyrelsen i skrifvelse till domänstyrelsen den 2 maj 1911 bland annat meddelat, att sådant hinder, som omförmäles i 2 paragrafen 2 momentet ägostyckningslagen, icke förefunnes mot ifrågavarande egendoms styckning.

Såväl Kungl. Maj:ts befallningshafvande som domänstyrelsen hafva biträdt uppskattningsmännens förslag.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts för-
varande proposition.

Stockholm den 13 februari 1912.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.
